

Hatvanad vasárnap

► Ézs 55,6–11

Az ige élet és/vagy ítélet

A vasárnap jellege

A hatvanad vasárnapon felolvasásra kerülő lekciónk, illetve a textus mind-mind Isten szent ígétéről beszélnek, azt mutatják be. Az evangélium szerint az ige lehet kegyelmi eszköz, az epistola szerint az ige lehet Isten kezében erő, ami által szólni tudnak Isten választott emberei. Ótestamentumi textusunk „az Ige hatalmáról, Isten üdvösséges akaratának

csodálatos szolgálatáról szóló ígéret: az Ige nyomán élet – ítélet születik: – »nem tér vissza üresen, hanem megcselekszi!« (JÁNOSSY 2008, 23. o.)

Exegézis

Ki volt Ézsaiás?

„És tudd, hogy Ézsaiás megvetett ember, bolond és eszeveszett volt a nép szemében. Mert amint mi

méltatjuk őt, úgy azok sohasem méltatták, maga is azt írja róluk (57,4), hogy nyelvüket öltögették és ujjal mutogattak reá, és beszédét csupa bolondságnak vélték, Isten néhány igaz gyermekét kivéve, mint Ezékiás király. Szokás volt ugyanis a nép között a prófétákon csúfolódni, őket bolondnak tartani (2Kir 9,11), mert ez történt minden időben az Istent szolgálókkal és a prédikátorokkal, történik napról napra, és történni fog ezután is.” (LUTHER 2010, 73. o.)

Szóelemzés a héber szövegközpontú kommentárból

6. vers: „Keressétek az Urat, amíg megtalálható...”

דִּרְשׁוּ יְהוָה (diršú Adonáj). A dāraš ige gyök ('keresni, kutatni, nyomozni') aktív, kitaró keresést jelent, nem csupán érdeklődést. A felszólító mód többes szám: közösségi felhívás.

בְּהִמָּצְאוֹ (b^ehimmāc'ō): „amíg ő megtaláltatik”, a nif'al igealak Isten hozzáférhetőségét hangsúlyozza. Nem mi találjuk meg őt, hanem ő az, aki „elérhetővé teszi magát”.

קָרָאָהּ (qā'ra'uhu) – „hívjátok őt”. A qārā' ('szólítani, hívni') itt istentiszteleti vagy imádságos megszólítást jelent.

בְּקִירוֹתָיו (bihyōtō qārōv) – „mikor közel van”. A qārōv a közelség, odafordulás kifejezése, de mögötte ott van az idői sürgősség is: „amíg az alkalmas idő tart” (vö. Zsolt 32,6).

Fő üzenet: Isten „kereshetősége” kegyelmi idő. A próféta nem a távolságot, hanem a nyitottság rövidülő idejét hangsúlyozza.

7. vers: A gonosz „elhagyja útját”

יָעֹזב רַשָּׁע דֶּרֶכּוֹ (yā'azōv rāsā' darkō). A 'āzav = 'elhagyni, elfordulni'. A derekh („út”) rendszerint életmódot, magatartást jelöl.

וְיָשָׁב אֶל־יְהוָה (veyashōv el-Adonáj) – „térjen vissza az Úrhoz”. A shuv a bibliai „megtérés” kulcsszava. Nem érzelmi fordulat, hanem visszavertetés az eredeti szövetségi kapcsolathoz.

כִּי יָרְבֶּה לִסְלוֹחַ (ki yarbeh lisloach) – „mert bőven megbocsát”. A harbeh/yarbeh = 'bőség-

gel, nagy mértékben'. Isten bocsánata túlárado, nem mértéktartó.

Fő üzenet: A megtérés mozdulata az emberé, de a megbocsátás mértéke Isten túlárado nagylelkűsége.

8–9. vers: „Gondolataim nem a ti gondolataitok”

מַחְשְׁבוֹתַי (machshevotáj) – „az én gondolataim”; דֶּרֶכַּי (derākháj) – „az én utaim, életkezelésem”; גָּבְהוּ (gavhū) – „magasabbak”. Az isteni és emberi „gondolatok” különbsége itt nem megismerhetetlenséget jelent, hanem erkölcsi és üdvözítő szándékbeli fölényt: Isten megbocsátó szándéka messze felülmúlja az ember logikáját.

Fő üzenet: Az ember gyakran korlátozza a megbocsátást, Isten viszont a végtelen irgalom „logikáját” követi.

10–11. vers: A „megtermékenyítő” ige képe

Itt az egyik legszebb héber poétikai kép áll.

Eső és hó • כִּי אֶשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג (ki ka'asher yeréd hagéseme vehasheleg) – „Ahogyan az eső és a hó lehull...” Az eső és hó Isten áldásának két külön típusa: az eső azonnali hatása, a hó lassú, tartós nedvességet ad.

„Megöntözi... termést hoz” • וְהִשְׁקָא (v^ehishqá) – 'meglocsolja, megöntözi'; וְהוֹלִידָהּ (v^eholidah) – 'szülővé teszi, sarjasztja'; וְהִצְמִיחָהּ (v^ehitzmichá^h) – 'növeszti, hajtásba hozza'. Három egymásra épülő ige: nedvesít – sarjaszt – növeszt. Az isteni szó hatása fokozatos és biztos.

„Kenyeret ad az éhezőknek” • וְנָתַן זֵרַע לְזֶרַע (v^enátan zera' lazoré'a) – „magot ad vetőknek”; וְלֶחֶם לָאֵכַל (v^elechem láóché^l) – „kenyeret az evőknek”. Itt a vetőmag és a kenyér kettős ajándéka Isten ígéjének „két idejét” jelzi: a jövőbeni reménységet (mag) és a jelen szükséglet betöltését (kenyér).

„Így lesz az én ígémem...” • כֵּן יִהְיֶה דְּבָרִי (kén yihye^h d^evarí); לֹא יָשִׁיב אֵלַי רִיקָם (lo yáshuv é^laj réyqám) – „nem tér vissza hozzám üresen”. A ló yáshuv tagadja annak lehetőségét, hogy Isten szava hatástá-

lan lenne. Az üresen (réyqám) szó a terméketlenség, eredménytelenség képe.

Fő üzenet: Isten „kimondott szava” nem információ, hanem teremtető erő. A hatás nem opcionális – az ige mindig célt ér.

Gondolatok az igehirdetéshez

Keressétek, amíg lehet

A keresés szó felkutatást, megtalálást vagy éppen annak kísérletét jelenti, hogy valamit meg akarunk találni. A világi életben a keresés szó mellé legtöbbször a pénz szó kerül. Sajnos ez a fajta keresés (pénzkeresés) teljesen lefoglalja a legtöbb embert, szinte elmerülnek, sőt elvesznek benne. Ennek következménye, hogy nem marad idő Isten keresésére. Pedig ha nem keressük Istent, nem kapjuk meg az ígért áldást, és így magunkat zárjuk ki az Isten közelségéből, sőt az örök életből. Mikor tudnánk megtalálni Istent? Ha hajlamos lenne a szívünk keresni őt! Jó tudnunk, hogy ez a hajlam Isten szándéka. De addig kell keresni, amíg megtalálható, mert amikor ítélni jön, akkor már túl késő. Ha keresni kezdem, akkor elhagyom, otthagynom a korábbi utaimat, akkor bűnbánatot tartok. A bűnbánat máris segít abban, hogy megforduljak, és így elforduljak a bűneimtől, sajátos gondolataimtól, utaimtól. A bűnbánó ember nem önmarcangoló ember, mert nemcsak önmagára néz, nemcsak helyes önismeretre jut, nemcsak a saját korlátait látja meg, hanem a bűnbánó ember szüntelenül Istenre néző ember. Bűnbocsánatért esdeklő és bűnbocsánatra váró, azaz Istenre, Isten cselekvésére váró ember. Mert Isten az, aki csodálatos módon korrigálni tudja, amit mi elhibáztunk.

Isten és ember gondolata

A tudás hatalom. Ez a kifejezés Sir Francis Bacon angol filozófustól származik, és arra biztat, hogy bőséges tudás birtokában tudunk jó döntéseket hozni. Valóban érezzük, hogy ha tájékozottak vagyunk, könnyebben tudunk a közösségben ba-

rátkozni, beszélgetni. De a tudással sajnos vissza is lehet élni; a tudás felhasználható például mások gyengeségeinek kihasználására vagy mások sakkban tartására. Isten nem ezzel a tudással fordul felénk. Bár mindent tud rólunk, mégsem vet el, sőt az ő magasabb tudása, gondolatai, útjai segíteni szeretnének minket. A nép gondolatai a fogság miatt darabokra törtek, nem értették, Isten mit akar mindezzel. Nem látták meg, hogy Isten szeretete a mélységben is velük van, nem hagyta őket magukra, szereti őket. Sőt a megtörtént esemény által akarja őket alázatra tanítani, hogy részesei legyenek Isten országának. Isten a mélységbe engedte egyszülött Fiát. Ott, a kereszten lehet Istent megtalálni Jézusban. És csak ott, a kereszten, Jézus közelében az ő szóttan tűrését, néma szenvedését látva döbben rá az ember, hogy eddig rossz úton járva kereste Istent, mert az a helyes út, amelyen Jézus jár, aki nem keresi a maga igazát, némán tűri az ellene felhozott rágalmat és hamis vádakat, és vállalja értünk a büntetést is.

Erősítés: Isten ígéje, mely elvégzi, amiért küldetett

Könnyebb terveket készíteni, renoválni, plakátokat szerkeszteni, mint az ígét úgy képviselni, ahogy azt Isten elvárja tőlünk. Mert mit vár Isten? Azt a hitet, bizodalmat, hogy az ige nem tér vissza hozzá üresen, hanem megcselekszi azt, amit Isten akar. Hisszük-e ezt igehirdetőként, illetve Isten útját járó keresztényként? Isten nemcsak a földet tudja esővel öntözni és így termővé tenni, hanem az életünket is. Az ő hatalma által új élet indulhat bennünk. Ez Isten célja az ember életében, és ő ezt a célját úgy éri el, hogy áthidalta a föld és a menny távolságát: leküldte esőjét, ígéje alászállt. Alászállt prófétái által is, és végképp alászállt a nagybetűs Próféta, Jézus Krisztus által. Eljött, és nem hiába, nem céltalanul, nem célt tévesztetten, nem eredménytelenül és nem üresen tér vissza, hanem eléri célját. Eléri célját, amikor a jászolba érkezik, eléri célját, amikor a Golgotára szegezik, eléri célját, amikor sírba teszik, eléri cél-

ját, amikor feltámad, eléri célját, amikor kitöltetik a pümkösdi lélek. A hangzó ige akkor éri el célját, ha szíven talál most téged, ha keresni kezded az Urat, ha segítségül hívod őt. Ha elhagyod bűnös utadat, ha megtérsz, ha belátod, hogy gondolataid és útjaid a földön futnak, míg Istené a mennyben.

Vázlat

1. Keressük, amíg megtalálható!
2. Lássuk meg az isteni és emberi különbségét!
3. Erősítsen: Isten ígéje nem tér vissza hozzá üresen!

További javaslatok az istentisztelethez

Énekek

EÉ 285, 284

Imádság

Mennyei Atyánk! Hálásak vagyunk, hogy tart még a kegyelem ideje. Hálásak vagyunk, hogy kereshetünk téged, és a te keresésed által jobban megismerhetjük magunkat, kik vagyunk valójában. Hálásak vagyunk, hogy nem elítélsz minket, hanem Jézus értünk „szállt a mélybe”, értünk vállalta a keresztet, hogy benne örök életünk lehessen. Köszönjük a te különleges utadat, gondolataidat. Ámen.

Illusztrációk

VERS

Mohr Tamás: *Szeretem az Istent*

Szeretem az Istent,
az örök Erőt,
kusza mindenségéből

világot teremtet,
a Hatalom bő forrását.

Szeretem az Istent,
a mennydörgő Atyát,
ki jóságos arccal
néz el minden hibát,
s a jóknak mutatja szigorát.

Szeretem az Istent,
e föld Urát,
a jónak, rossznak,
igennek és nemnek
törvényes Bíróját!

Szeretem az Istent,
a Mindenhatót,
a Szentség,
az Örök Igazság
élő lényegét:
a Valóságot.

TÖRTÉNET

Az alábbi történet Corrie ten Boom egyik önéletrajzi írásából származik. Corrie túlélte a náci koncentrációs tábor, édesapja és nővére azonban életüket vesztették.

Münchenben, egy gyülekezeti alkalmon láttam meg azt a férfit. 1947-et írtunk ekkor. Azzal a céllal utaztam Hollandiából a legyőzött Németországba, hogy elmondjam az ott élő embereknek, hogy Isten megbocsát, ha megvallják bűneiket. Az emberek nemigen merték elhinni szavaimat, csak felálltak az alkalom végén, és csendben elindultak a kijárat felé. Ekkor pillantottam meg azt a férfit, amint próbált utat törni magának a tömegben a pódium felé, ahol álltam. Rögtön felismertem. A ravensbrücki tábor egyik náci őre volt, a legkegyetlenebb. A fájdalmas emlékek újra belém hasítottak. A férfi megállt előttem, kezét felém nyújtva így szólt:

– Igazán remek volt a ma esti szolgálata, Testvérnő! Jó tudni, hogy minden bűnünk a tenger

mélyére vettetett, ahogyan Ön is mondta. Én az egyike voltam az ottani öröknek, de azóta keresztény lettem. Tudom, hogy Isten megbocsátott nekem, de szeretném Öntől is hallani: meg tud bocsátani nekem?

És akkor én csak álltam, nővérem fájdalmas halálára gondoltam. De tudtam, hogy meg kell tennem, mert a bűnbocsátnak létezik egy előfeltétele, mégpedig az, hogy mi is bocsássunk meg azoknak, akik ellenünk vétettek. Megtapasztaltam, sokak életét látva, hogy akik meg tudtak bocsátani ellenségeiknek, azok tudtak új életet kezdeni. Tudtam, de ennek ellenére most nehezemre esett. Jézus segítségét kértem, és a kezemet nyújtottam. Abban a pillanatban valami egészen hihetetlen dolog történt:

– Megbocsátok, tiszta szívemből megbocsátok – szakadt fel belőlem a zokogás. Még sohasem tapasztaltam meg Isten szeretetét olyan kézzelfogható módon, mint azon az estén. (RICE 2017, 101–104. o.)

Felhasznált irodalom

- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Községe, Veszprém.
- LUTHER Márton 2010. *Előszók a Szentírás könyveihez*. Magyar Luther Szövetség – Luther Kiadó, Budapest. (Magyar Luther-könyvek 2.)
- RICE, Wayne 2017. *Fején a szöveget! 3. Újabb 100 frappáns, figyelemfelkeltő illusztráció előadásokhoz, tanításokhoz*. Új Remény Alapítvány, Budapest.

■ TAMÁSY TAMÁSNÉ